

CƠ CHẾ PHẢN HỒI ĐẦU TƯ CÓ HỆ THỐNG (SIRM)

NHỮNG YẾU TỐ QUAN TRỌNG VÀ MỘT SỐ PHÂN TÍCH
CHẨN ĐOÁN CHO VIỆT NAM

Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

22/06/2018

Roberto Echandi

Priyanka Kher

Nguyễn Hưng Quang

In partnership with

NỘI DUNG

1. Phân tích Chẩn đoán bước đầu về các vướng mắc của nhà đầu tư tại Việt Nam

2. Cơ chế hiện hữu để giải quyết các vấn đề của nhà đầu tư

3. Sự cần thiết của SIRM

4. Tiềm năng của việc áp dụng SIRM tại Việt Nam

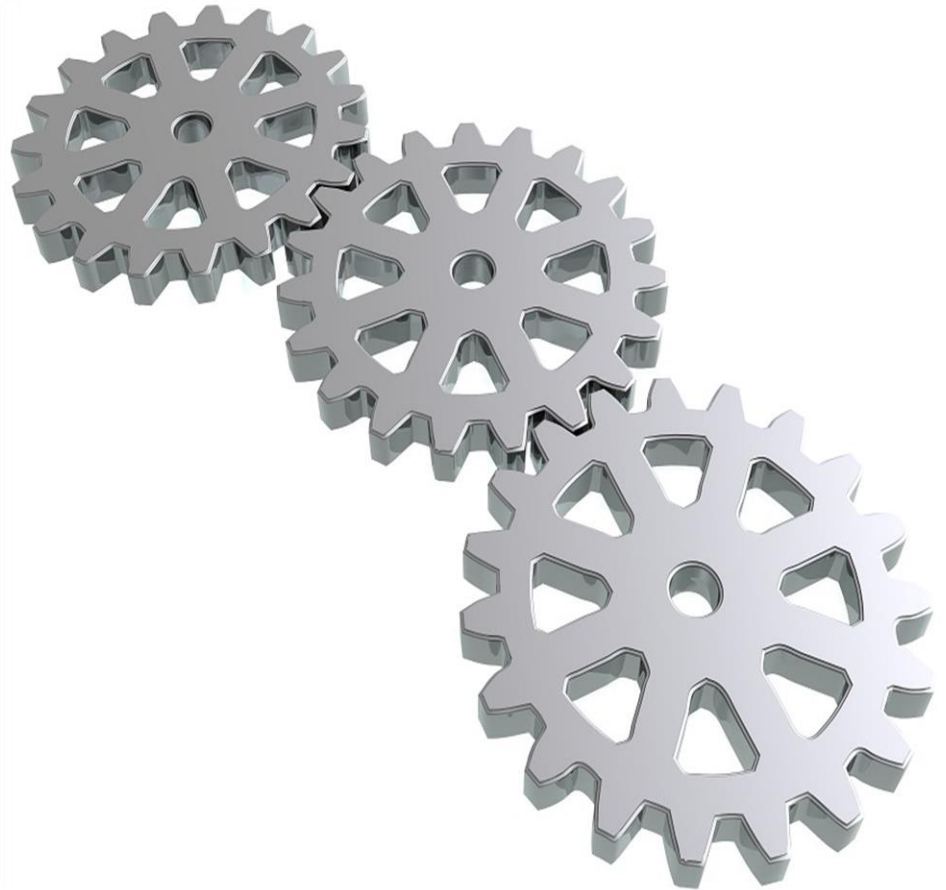
1. PHÂN TÍCH CHẨN ĐOÁN BƯỚC ĐẦU VỀ CÁC VƯỚNG MẮC CỦA NHÀ ĐẦU TƯ TẠI VIỆT NAM

Chẩn đoán bước đầu về các vướng mắc của nhà đầu tư tại Việt Nam

- Nguyên nhân lớn nhất dẫn đến những vướng mắc của nhà đầu tư với Nhà nước là (i) những thủ tục hành chính phức tạp, “cồng kềnh”; (ii) sự thiếu đồng nhất giữa các quy định pháp luật; (iii) là sự thiếu minh bạch trong việc thực thi các chính sách pháp luật; và (iv) sự phân biệt đối xử giữa nhà đầu tư trong nước và nhà đầu tư nước ngoài.
- Theo báo cáo và thống kê của các cơ quan giải quyết, rất nhiều vướng mắc của nhà đầu tư liên quan đến lĩnh vực thuế và đất đai.
- Thực thi phán quyết trọng tài là một thách thức lớn, bao gồm phán quyết trọng tài trong nước và trọng tài nước ngoài. Vẫn còn thiếu minh bạch trong hoạt động xét xử của tòa án – thẩm phán có xu hướng công nhận phán quyết trọng tài có lợi cho doanh nghiệp nhà nước/các bên trong nước.
- Chính quyền địa phương chưa tích cực giải quyết các vướng mắc của nhà đầu tư.

2. CƠ CHẾ GIẢI QUYẾT CÁC KHIẾU NẠI CỦA NHÀ ĐẦU TƯ HIỆN TẠI

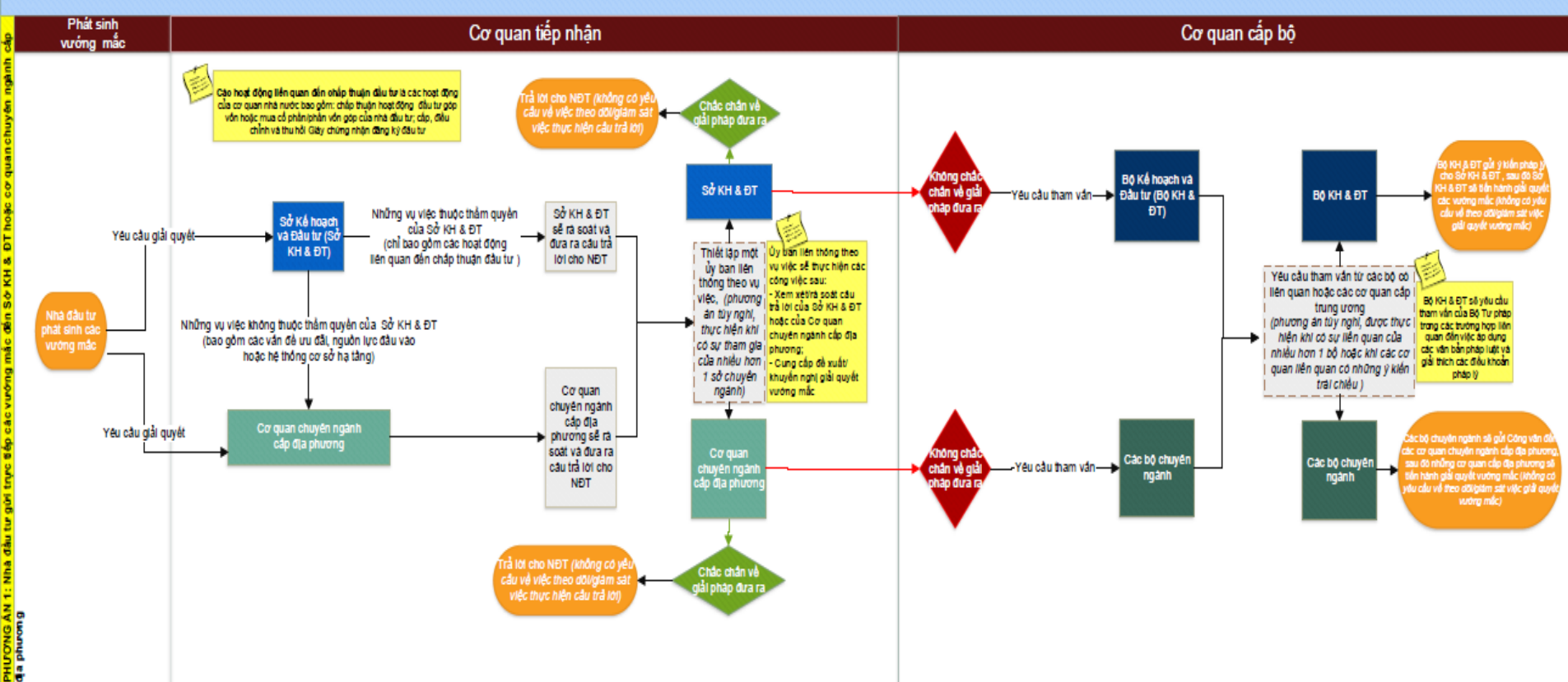
Cơ chế hiện hữu tiếp nhận khiếu nại của nhà đầu tư (tiếp)

- **Phương án 1:** Nhà đầu tư trực tiếp gửi các vướng mắc tới Sở Kế hoạch Đầu tư (Sở KH & ĐT - DPI) hoặc cơ quan quản lý chuyên ngành.
- **Phương án 2:** Nhà đầu tư trực tiếp gửi các vướng mắc tới Bộ Kế hoạch và Đầu tư (Bộ KH & ĐT - MPI).
- **Phương án 3:** Nhà đầu tư sử dụng các phương pháp dưới đây để nhận được sự lưu tâm của cơ quan nhà nước:
 - Gửi thông báo ý định khởi kiện;
 - Khởi kiện cơ quan nhà nước ra Tòa hành chính;
 - Sử dụng phương thức ngoại giao – yêu cầu sự hỗ trợ/ trợ giúp từ Đại sứ quán/ Lãnh sự quán/ Phái đoàn ngoại giao;
 - Khiếu nại theo quy định của Luật Khiếu nại – gửi đến cơ quan có thẩm quyền gây ra vướng mắc cho nhà đầu tư.

Cơ chế hiện hữu để xác định khiếu nại của nhà đầu tư (tiếp)

PHƯƠNG ÁN 1: Nhà đầu tư trực tiếp gửi các vướng mắc tới Sở Kế hoạch Đầu tư hoặc cơ quan quản lý chuyên ngành

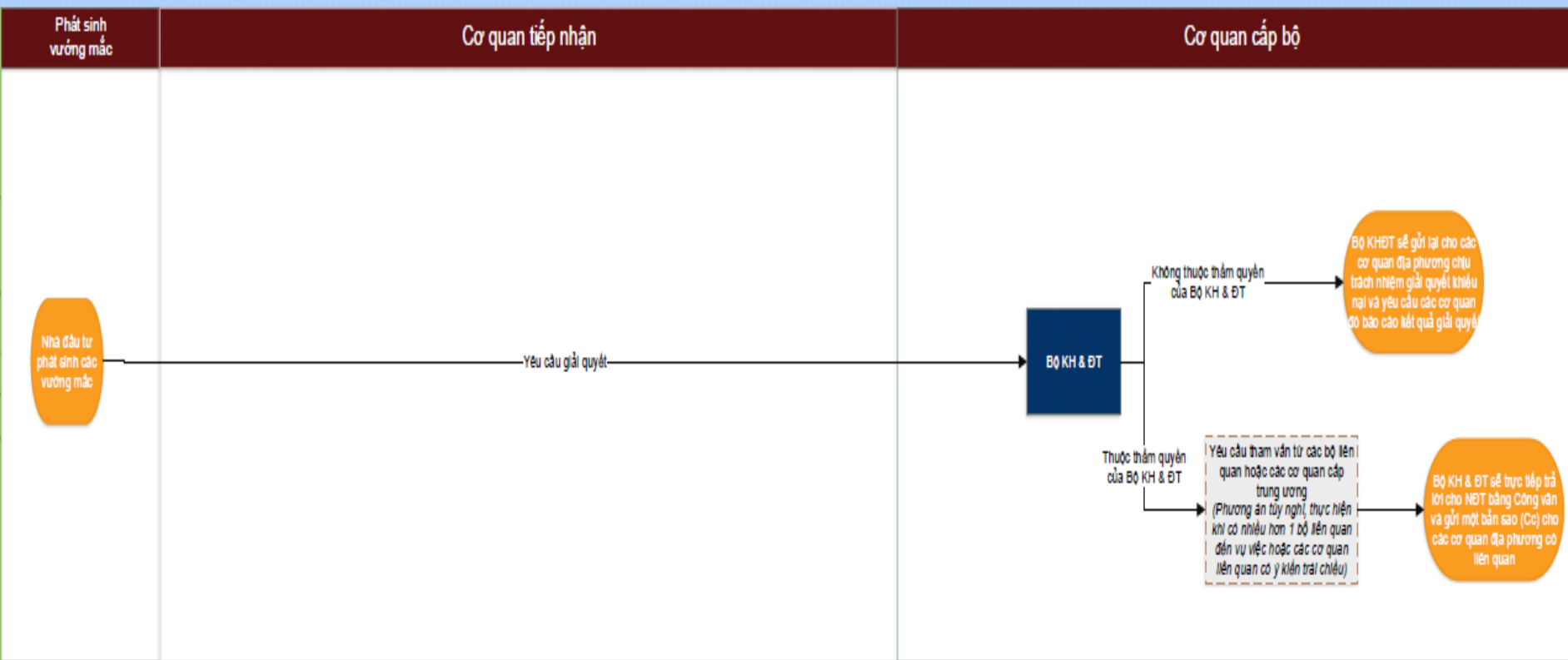
QUY TRÌNH GIẢI QUYẾT VƯỚNG MẮC CỦA NHÀ ĐẦU TƯ

Cơ chế hiện hữu để xác định khiếu nại của nhà đầu tư (tiếp)

PHƯƠNG ÁN 2: Nhà đầu tư trực tiếp gửi các vướng mắc tới Bộ Kế hoạch và Đầu tư

QUY TRÌNH GIẢI QUYẾT VƯỚNG MẮC CỦA NHÀ ĐẦU TƯ

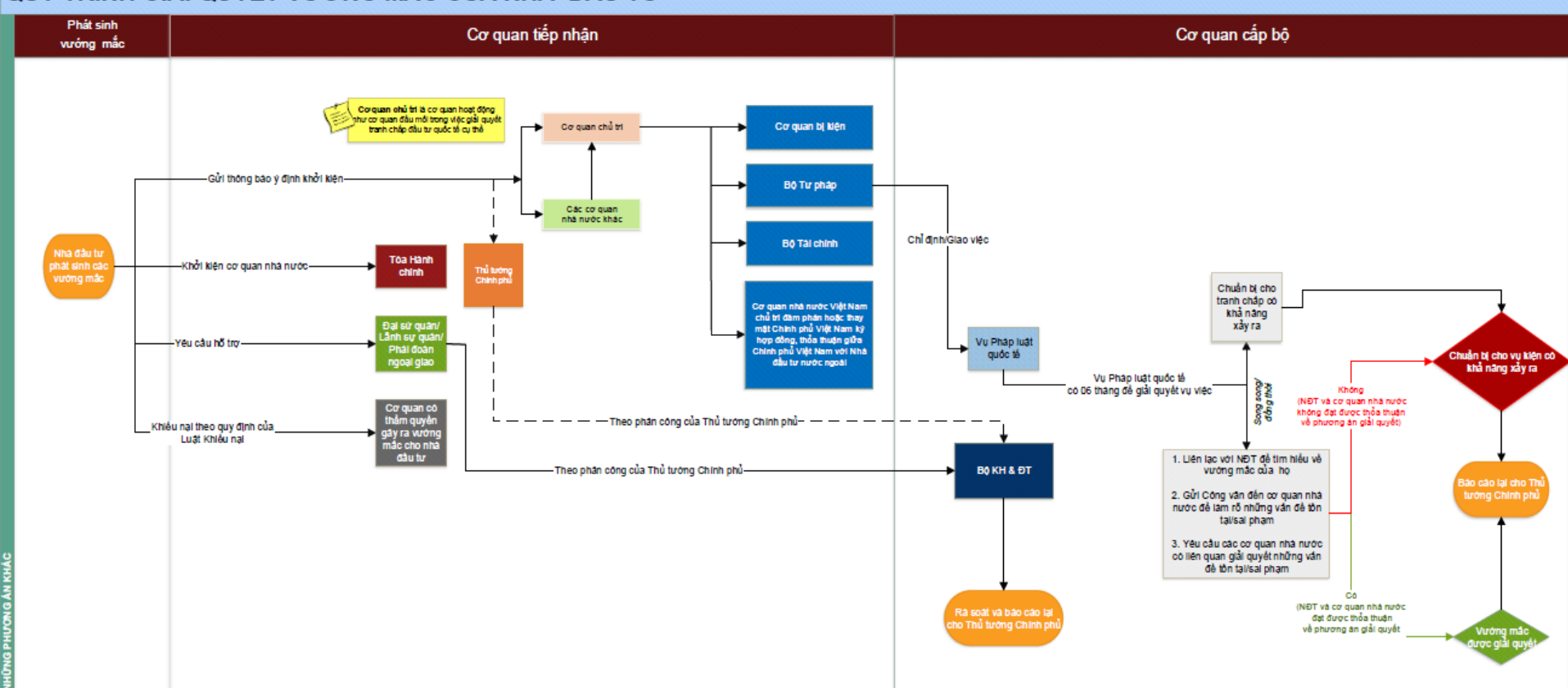

PHƯƠNG ÁN 2: Nhà đầu tư gửi trực tiếp vướng mắc đến Bộ KH & ĐT

Cơ chế hiện hữu để xác định khiếu nại của nhà đầu tư (cont)

PHƯƠNG ÁN 3: Nhà đầu tư sử dụng một số phương pháp để nhận được sự lưu tâm của cơ quan nhà nước

QUY TRÌNH GIẢI QUYẾT VƯỚNG MẮC CỦA NHÀ ĐẦU TƯ

3. SỰ CẦN THIẾT CỦA SIRM

Sự cần thiết của SIRM

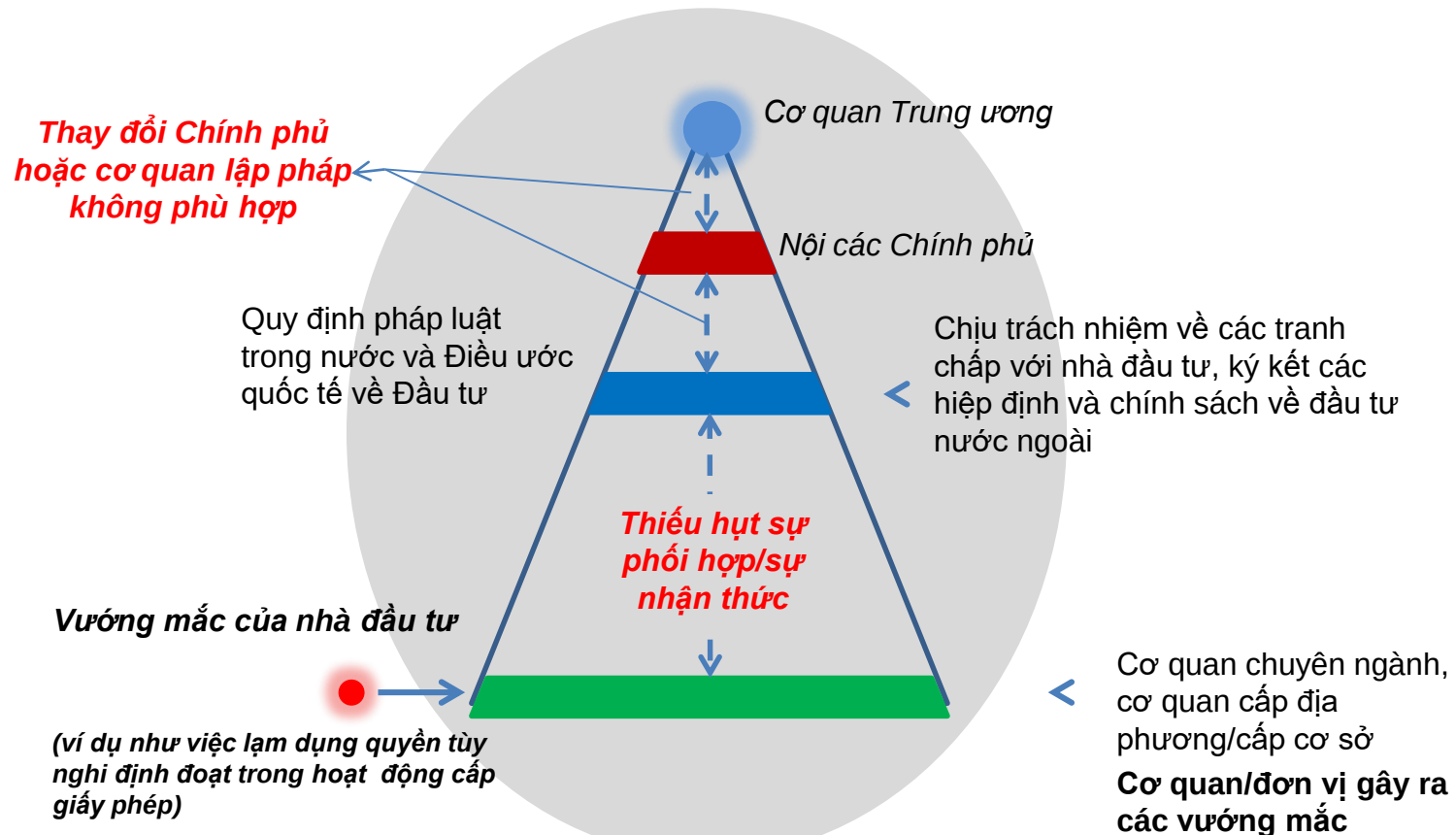
- Việt Nam đang chuẩn bị một chiến lược mới về việc thu hút đầu tư nước ngoài. Theo đó, chiến lược này cần giải quyết những điểm sau:
 - Tăng cường bảo vệ nhà đầu tư một cách mạnh mẽ sẽ góp phần nâng cao niềm tin của nhà đầu tư vào Việt Nam như một điểm đến đầu tư. Nếu nhà đầu tư không cảm thấy tự tin rằng hoạt động đầu tư của họ, tài sản của họ, cơ sở vật chất, công nhân và nhân viên của họ, được bảo vệ đầy đủ, họ sẽ không đầu tư hoặc tái đầu tư vào một quốc gia. Do tầm quan trọng của việc tái đầu tư và đầu tư mở rộng để đạt được các mục tiêu tiếp theo trong Chiến lược thu hút đầu tư nước ngoài, điều quan trọng là Nhà nước phải đảm bảo bảo vệ nhà đầu tư với những tiêu chuẩn cao.
 - Do số lượng trường hợp liên quan đến các vướng mắc ngày càng gia tăng, Việt Nam nên thiết lập Cơ chế Phản hồi Nhà đầu tư có hệ thống (SIRM) để cho phép Việt Nam thực hiện các Hiệp định đầu tư quốc tế cũng như Luật Đầu tư (Điều 4.3) hiệu quả hơn, trên hết là để củng cố và tăng cường niềm tin của các nhà đầu tư.

Quản lý kịp thời và hiệu quả các vướng mắc của nhà đầu tư

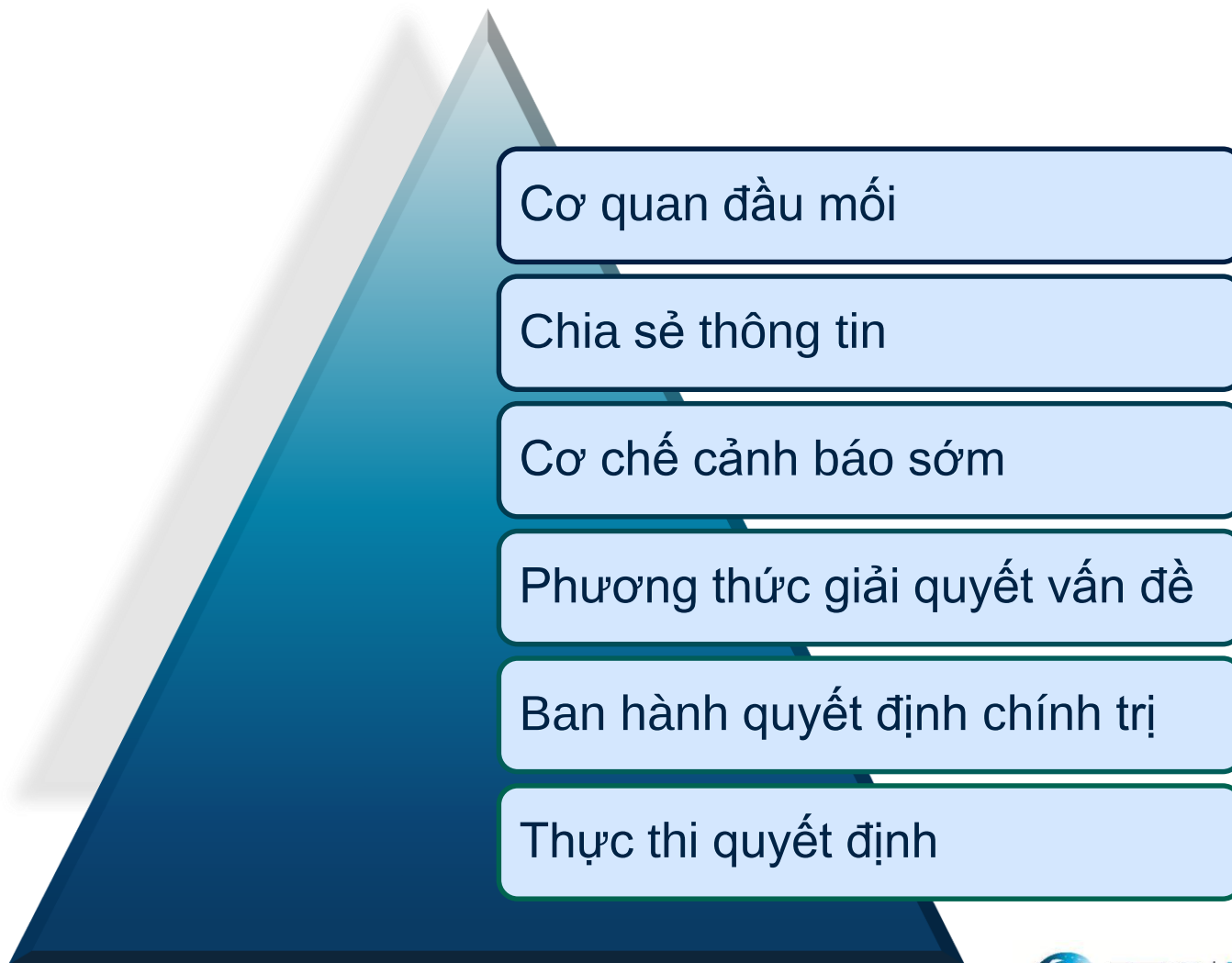

SIRM đặt mục tiêu lấp đầy khoảng cách trong việc thực hiện ngăn ngừa tranh chấp đầu tư

Giải quyết về việc thiếu hụt sự phối hợp và nhận thức của các cấp trong cơ quan nhà nước

Những yếu tố quan trọng của SIRM

Những yếu tố quan trọng của SIRM (tiếp)

1. Cơ quan đầu mối

- Cơ quan hành chính chịu trách nhiệm điều phối thông tin và là đầu mối phản hồi thông tin cho các vướng mắc của nhà đầu tư

2. Chia sẻ thông tin

- Chia sẻ thông tin sẽ cho phép Cơ quan đầu mối giải quyết truyền đạt những thông tin liên quan cho các cơ quan có khả năng làm phát sinh hay có liên đới đến vướng mắc. Hoạt động chia sẻ thông tin có thể là hoạt động liên quan đến những thông tin về nội dung và phạm vi của nghĩa vụ được quy định trong các Hiệp định đầu tư quốc tế, hoặc là hoạt động thông báo cho một số lượng lớn nhất có thể các cơ quan nhà nước về sự tồn tại và mục đích hoạt động của Cơ quan đầu mối để những cơ quan này biết phải liên hệ với ai trong trường hợp có nghi ngờ về sự thống nhất của biện pháp/hành động của họ với Hiệp định đầu tư quốc tế, hoặc nếu có mâu thuẫn với nhà đầu tư nước ngoài.

3. Cơ chế cảnh báo sớm

- Cơ chế cảnh báo sớm cho phép Cơ quan đầu mối biết về vướng mắc/kiếu nại càng sớm càng tốt (ví dụ: trực tiếp thông qua khối kinh tế tư nhân, hoặc thông qua hiệp hội doanh nghiệp, phòng thương mại, v.v.)

Những yếu tố quan trọng của SIRM (tiếp)

4. Phương pháp giải quyết vấn đề

- Phương pháp giải quyết vấn đề nên cho phép các bên để tìm kiếm một hướng đi dựa trên lợi ích (ví dụ: tìm kiếm dữ liệu/sự kiện, lấy ý kiến của chuyên gia bên thứ ba).

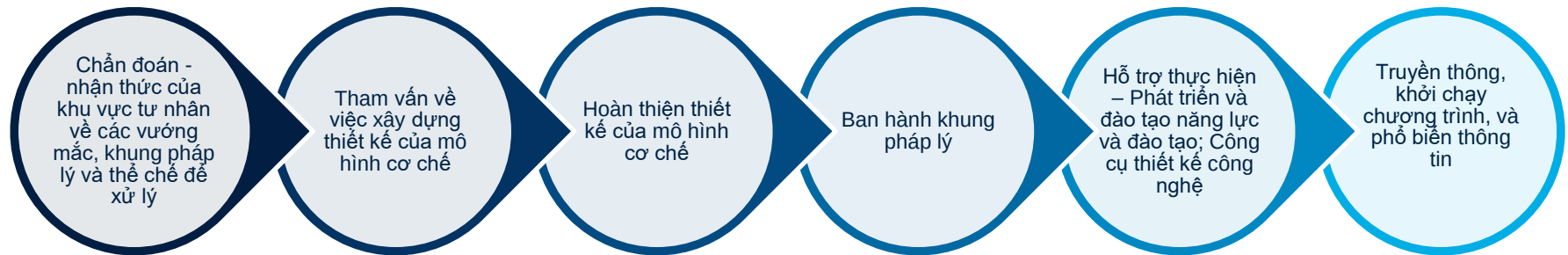
5. Ban hành quyết định có tính chính trị

- Một phương án giải quyết phải đạt được sự phê chuẩn của cơ quan có thẩm quyền chính trị phù hợp của nước sở tại và sự chấp thuận của nhà đầu tư. Để đạt được mục đích này, nhiều biện pháp khác nhau hiện đang được cân nhắc ví dụ như: thành lập các cơ quan chính trị ngang cấp Chính phủ để giám sát việc thực hiện hiệu quả các giải pháp mà Cơ quan đầu mối đã thống nhất. Sự ủng hộ và chấp thuận về chính trị ở cấp cao sẽ bảo đảm để giải pháp cho vấn đề sẽ được thực thi hiệu quả.

6. Thực thi quyết định

- Có sự liên hệ chặt chẽ đến hoạt động ban hành quyết định chính trị là một yêu cầu để bảo đảm rằng phương án giải quyết vướng mắc đã được đại diện của các cơ quan nhà nước và nhà đầu tư chấp thuận sẽ không bị một trong nhiều cơ quan cố tình lơ đi hoặc không tuân thủ (ví dụ: Hội đồng Bộ trưởng cũng có thể có thẩm quyền thi hành).

Lộ trình thực hiện

Các hoạt động cho việc triển khai thực hiện SIRM

Chẩn đoán khu vực tư nhân bao hàm các nội dung: xác định hồ sơ của vấn đề (loại biện pháp, hồ sơ nhà đầu tư, cơ quan liên quan), tác động của vấn đề đối với nhà đầu tư và cơ chế giải quyết hiện tại

Chẩn đoán thể chế và pháp lý bao hàm các nội dung: năng lực pháp lý của các cơ quan liên quan, khung pháp lý về đầu tư và tranh chấp, nền tảng kinh tế-chính trị của các vướng mắc

Chuẩn bị **đề xuất và tham vấn** với các bên liên quan

Hỗ trợ về việc **thay đổi/cải cách pháp luật** (nếu cần) để phục vụ cho việc xây dựng SIRM

Hướng dẫn quy trình/ hướng dẫn vận hành SIRM

Phát triển năng lực về SIRM, Hiệp định đầu tư quốc tế, thu thập dữ liệu, giải quyết vấn đề

Hỗ trợ việc thiết kế công cụ ICT (**Excel**) – như hướng dẫn sử dụng, v.v..

Hệ thống theo dõi SIRM ứng dụng tại Bosnia and Herzegovina (Excel)

AKCIJE KOJE JE KOMPANIJA VEĆ RANIJE PREDUZELA NA RJEŠAVANJU OTVORENIH PITANJA/ ACTIONS TAKEN IN THE PAST		POSLEDICE KOJE IMA KOMPANIJA ZBOG NERIJEŠENOG OTVORENOG PITANJA/ IMPACT			
Ranije preduzeta akcija kompanije/ Past Investor Actions	Troškovi koje je do sada imala kompanija na rješavanju otvorenog pitanja/ Previous Costs Incured	Navesti konkretne probleme koje ima investor zbog neriješenog otvorenog pitanja/ Impact on Investor	Procjena za koliko je smanjen prihod investitora zbog neriješenog otvorenog pitanja/ Amount of Impact on Revenue	Broj radnih mjesta koja su ugrožena/ Number of Jobs Endangered	Kakve opcije razmatra investor/ Investment Actions Considered by Investor
▼	▼	▼	▼	▼	▼
Pravni postupak	Unesite troškove				Izmještanje kompanije
N/A	N/A				Kompanija odustaje od reinvesticije
Drugo/ostalo	Unesite troškove				Reinvesticija na čekanju
Pravni postupak	Unesite troškove				N/A
Drugo/ostalo	Unesite troškove				Izmještanje kompanije
Konsultacije	Unesite troškove				Reinvesticija na čekanju
Pravni postupak	Unesite troškove				Reinvesticija na čekanju

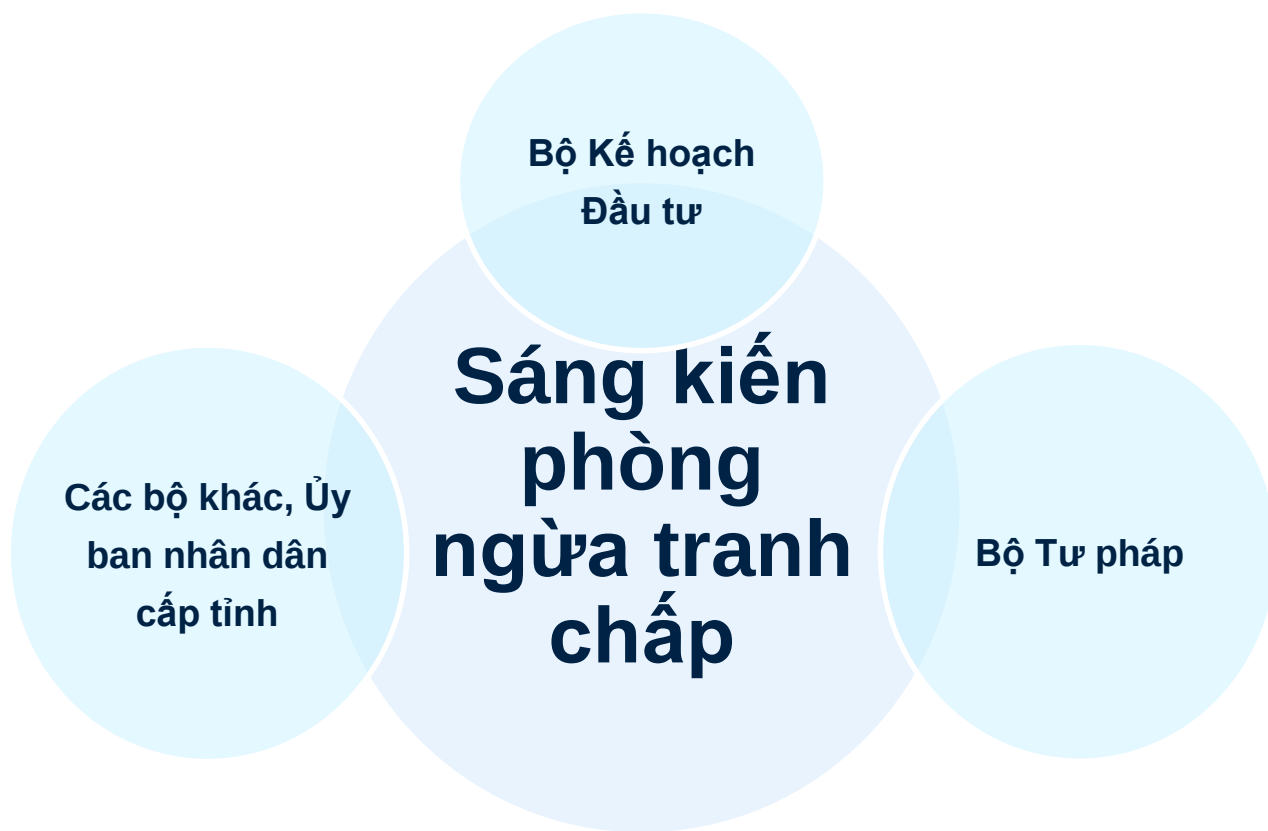
4. MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ

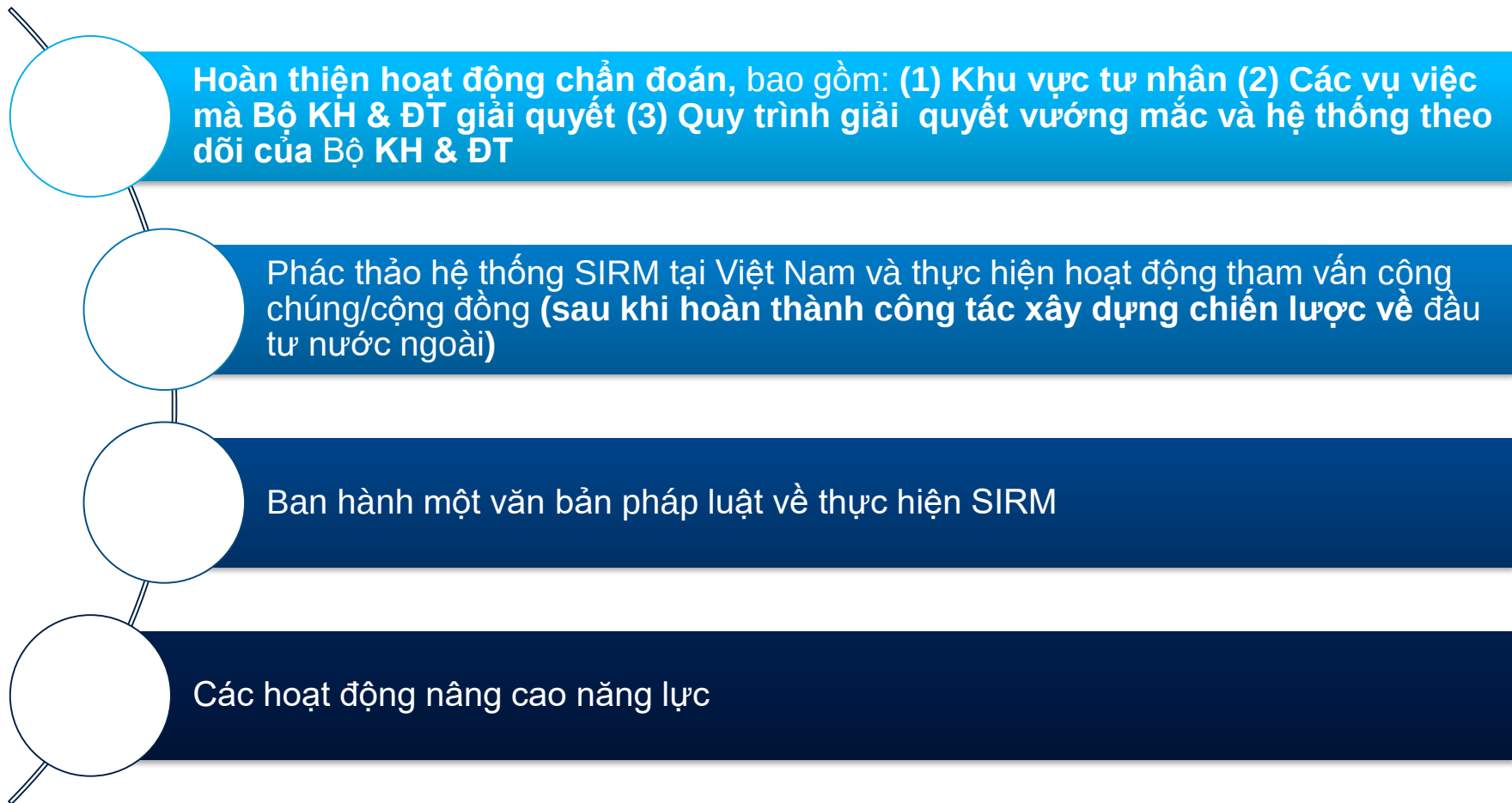
Những thách thức đã được nhận diện cho việc áp dụng SIRM tại Việt Nam

- Một vài sáng kiến về việc phòng ngừa tranh chấp đã và đang được thực hiện:
 - **Thiếu hụt sự rõ ràng trong việc xác định cơ quan đầu mối giải quyết** - vai trò của Bộ Kế hoạch Đầu tư, Sở Kế hoạch Đầu tư trong việc giải quyết các vướng mắc – đặc biệt là ở cấp khu vực/cấp cơ sở cần được làm rõ.
 - **Chưa có quy trình một cách hệ thống** được đưa ra để Chính phủ giải quyết các vấn đề.
 - **Chưa có sự phối hợp chặt chẽ** giữa các cơ quan/ban ngành có liên quan
 - **Không đủ số lượng nhân viên được đào tạo** phù hợp để xử lý các vướng mắc - đặc biệt ở cấp tỉnh.
- **Không có hệ thống/cơ chế để đăng ký và theo dõi các vướng mắc** cũng như đo lường tác động của vướng mắc tới hoạt động quản lý đầu tư.

Tiềm năng của việc áp dụng SIRM tại Việt Nam

Một số khuyến nghị: Các bước tiếp theo trước mắt

Cảm ơn

Người thuyết trình:

Nguyễn Hưng Quang

quang@nhquang.com

NHQuang&Associates